SƏYAVÜŞ

Şərqin böyük dahilərindən
Firdovsinin min illiyinə ithaf

Faciə – 5 pərdədə

ƏŞXAS

K e y k a v u s – Kəyan tacdarı, bir qadar ixtiyar.
S ü d a b ə – Suriyə kralının qızı, Keykavus hərəmi...
R ü b a b ə – Südabənin süt anası, ağsaçlı.
S ə y a v ü ş – Keykavus oğlu... (əvvəlki hərəmindən) pək gənc...
R ü s t ə m – Məşhur pəhlivan, Zal oğlu.
V ə z i r
M ü n ə c c i m
M ü n ə c c i m b a ş ı
T u s
B ə h r a m
Y a v ə r l ə r
} – Saray ərkanı
Ə f r a s i y a b – Türk xaqanı, ortayaşlı.
G ə r ş i v ə z – Onun qardaşı.
F i r ə n g i z – Əfrasiyab qızı.
P i r a n – Divanbəyi, ixtiyar.
T o s u n – Gərşivəzin yavəri.
Çin elçisi, rəqqasə, Kösə lələ, pişxidmət, cariyələr, cəngavərlər, köylülər və sairə...
Vali, müşavir, Altay, Yalçın, təzə gəlin... nədimələr, saray qızları, yavərlər, əskərlər və isyançılar...

BAŞLANĞIC

Zabilistanda tə'lim meydanı. Səhər erkən... Coşğun muzika. Sadə qiyafəli, qumral saçlı S ə y a v ü ş bir köy d ə l i q a n l ı s i l ə qılıc tə'limi yaparaq vuruşur. Bir yanda Z a l o ğ l u R ü s t ə m l ə başqa cəngavərlər, bir yanda səmimi çöhrəli, ağsaçlı bir q a d ı n l a k ö y l ü q ı z l a r və dəliqanlılar tamaşa edərlər. Səyavüş arqadaşına üstün gəlir.

Ümumi alqış.

R ü s t ə m

Afərin, Səyavüş!

K ö y l ü l ə r

Yaşa, bin yaşa!

S ə y a v ü ş

Ər gərək ər meydanında çarpışa.

R ü s t ə m

Kim istərsə, gəlsin!

İ k i n c i d ə l i q a n l ı

Bənimdir sıra.

S ə y a v ü ş

Sən də gəl, ər istər bana saldıra.

Qılıclar parlar, vuruşurlar. Səyavüş üstün gəlir. Alqış...

K ö y l ü l ə r

Yaşa!

S ə y a v ü ş

Kim gəlirsə gəlsin, çəkinməm.

R ü s t ə m

Yalnız eşdir ona Zal oğlu Rüstəm.

S ə y a v ü ş

Bən səndən öyrəndim qəhrəmanlığı,
Yenilsəm də yoqdur peşimanlığı.

R ü s t ə m

Durmayın, çalın da gurlasın davul.

S ə y a v ü ş

Aydın olsun kimdir qəhrəman oğul.

(*Çarpışırlar, hiç biri yenilməz.*)

R ü s t ə m

Nə sən, nə bən! Biz ər oğlu ərləriz,
Gücdə, saldırışda həp bərabəriz.

Ətrafdan əskəri muzika eşidilir. Rüstəm əlini alnına qoyub baqar.

B ə h r a m

Kimdir onlar? İştə önlərində Tus!

R ü s t ə m

Bəlli, göndərmişdir onu Keykavus.

T u s bir bölük cəngavərlə gəlir, təmənna edər.

H a m ı

Salam Zal oğluna Kəyan şahından.

T u s

Salam Səyavüşə!.. Al, iştə fərman!

(*Bir məktub verir.*)

Bu gündən atmalı köy mühitini,
Möhtəşəm saraylar bəkliyor səni!

S ə y a v ü ş

(*məktubu gözdlən keçirir, Rüstəmə*)

Azadə dirliyə alışdım artıq,
Ağır gəlməzmi ya bana ayrılıq?

R ü s t ə m

Madam ki, əmr etmiş bizə şah baban,
Çıqmalıyız yola günəş doğmadan.

S ə y a v ü ş

(*ağsaçlı, köylü qadına yaqlaşır, əlini öpər*).

Sağlıqla, ey böyük, möhtərəm ana!
Sən anadan daha yaqınsın bana!

Q a d ı n

(*onun alnından öpərək*)

Quzum! Er-gec parlar adın cihanda,
Diz çökərlər sana qarşı hər yanda.
Zalimlə məzlumu, saqın, bir tutma,
Yediyin ətməyi, duzu unutma!
Hər ölkəyə varsan, bizi anarsın,
Nasırlı əllərə acır, yanarsın.

(*Dərindən ah çəkərək.*)

Şən saraylar məğrur etməsin səni,
Düşün daim yoqsulların dərdini.
Uyma evlər yıqan kinli şahlara,
Acı! Köyüsləri yaqan ahlara!

(*Səsini yüksəldərək.*)

Biz səni bəslədik, çalış, adil ol!
Haydi, yavrum, şanlı yol, uğurlu yol!

Coşqun muzika... Uzaqlaşırlar.

R ü s t ə m

Şanlı yol, uğurlu yol!

K ö y l ü l ə r

Şanlı yol, uğurlu yol!

(*Deyə onların izilə gedərlər.*)

Pərdə

BİRİNCİ PƏRDƏ

I SƏHNƏ

Keykavus sarayında son dərəcə parlaq bir salon... Bağçaya baqır, əlvan camlı, ipək pərdəli böyük pəncərələr... Coşqun musiqi ətrafı çıplatır. Gənc, əsmər, cazibəli, möhtəris baqışlı S ü d a b ə kölələr omuzuna yüklənmiş taxt-rəvan üzərində i k i c a r i y ə ilə bərabər gəlir. Açıq pəncərədən dışarıdakı ziyafəti seyr edər. Palabıyıq bir pişxidmət qapı önündə ayaqda durub baqır.

B i r i n c i c a r i y ə

(*gənc... bağçeyi göstərir*)

Nə parlaq ziyafət, nə şanlı bayram!
Keykavus sarayı rəqs edər tamam.

İ k i n c i c a r i y ə

(*daha gənc*)

Nazlı məlikəmiz Südabə, əfsus,
Hər sevincə qarşı kədərli, məyus.

S ü d a b ə

Nəş'ədən bayılsa bütün kainat,
Sevda bulutları gülərmi? Heyhat!